

29. 4. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ústavní soud: Soudy nesmějí svévolně a nepřiměřeně omezovat styk dítěte s druhým rodičem

Ústavní soud vydal dne 15. 3. 2016 rozhodnutí vztahující se k rodinnému právu, v návaznosti na styk dítěte s druhým rodičem, čímž dále rozšířil svoji judikaturu v této oblasti.

Skutkové okolnosti případu

Otci nezletilé M. K. bylo rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze srpna 2014 zvýšeno výživné a zároveň došlo ve výroku II. ke změně oprávnění otce stýkat se se svojí nezletilou dcerou. Styk byl stanoven na (i) každý sudý týden od středy 15.00 hod. do neděle 18.00 hod., (ii) po dobu letních prázdnin 15 dnů nepřetržitě v červenci a 7 dnů nepřetržitě v srpnu, a (iii) v období zimních prázdnin od 25. 12. od 18.00 hod. do 28. 12. do 12.00 hod., a to s předběžnou vykonatelností.

Stěžovatel ovšem uvedl, že měl zájem stýkat se se svojí dcerou častěji, než bylo soudem první instance rozhodnuto, a proto se snažil mimosoudní cestou (mediací, konzultacemi a pohovory) s matkou domluvit na rozšíření styku. Ta jeho návrhy odmítla. To i přesto, že vztahy mezi nezletilou a jeho novou rodinou (manželka a dvě dcery), kterou založil po rozpadu prvního manželství, byly údajně výborné, což potvrzovala i zpráva soudní znalkyně z oboru psychologie.

Stěžovatel proto podal odvolání ke Krajskému soudu z důvodu jeho zájmu o rozšíření kontaktu. **V odvolání projevil zájem pouze o rozšíření styku v době letních prázdnin a Vánoc.** Poukázal na výše uvedené a to, že s dcerou se pravidelně a bezproblémově stýkal. K problémům mělo docházet pouze z matčiny strany, která nerespektovala předběžné opatření a v daný den styku (středa) nerespektovala hodiny, kdy měla dceru předat.

Krajský soud nejprve odmítl provedení důkazů v podobě výslechů jím navržených svědků a odmítl i zmíněnou zprávu soudní psycholožky. Dovodil, že otec neměl kvůli pracovnímu vytížení na nezletilou čas a že rozšíření styku by bránilo školní docházce a budoucím kroužkům dcery. Odmítnutím důkazů však tuto domněnku, de facto, založil pouze na tvrzení matky, že otec na dceru nemá čas kvůli péči o nově narozené dítě v jeho současném manželství.

V souladu s tímto soud rozhodl, že stěžovatel je oprávněn stýkat se s nezletilou (i) každý sudý týden od pátku 16.00 hod. do neděle 18.00 hod., (ii) o jarních prázdninách v každém sudém roce od pátku 16.00 hod. předcházejícím jarní prázdniny do neděle 18.00 hod., kdy jarní prázdniny končí, (iii) o

letních prázdninách nepřetržitě vždy 15 dnů v červenci a 15 dní v srpnu s tím, že běžný termín realizace tohoto styku sdělí otec matce nejpozději do 30. 4. každého roku, a (iv) o vánočních svátcích vždy od 26. 12. od 10.00 hod. do 30. 12. do 18.00 hod. **Krajský soud tak tímto rozhodnutím omezil styk s nezletilou z původních cca 28 % dnů v měsíci a roce, stanovených okresním soudem, na 14 % dnů v měsíci a 20 % dnů v roce, a to i přesto, že matka nezletilé dcery v řízení nenamítala rozsah styku vytyčeného okresním soudem a žalobce žádal pouze o rozšíření v době prázdnin.**

Stížnost u Ústavního soudu

Proti tomuto podal otec stížnost k Ústavnímu soudu, kterou založil na tom, že rozhodnutím Krajského soudu v Plzni došlo k porušení jeho ústavních práv, konkrétně práv uvedených v čl. 10 odst. 2 (právo na nezasahování do rodinného života), čl. 32 odst. 4 (právo na péči o dítě) a čl. 18 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Dále stěžovatel tvrdil, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, neboť soud neprovedl navržené důkazy a následně rozhodl v přímém rozporu s nimi.

Rozhodnutím mělo být otci protiústavně upřeno právo podílet se na výchově dcery, rozvíjet s ní sociální a citové vazby s jeho rodinou a nevlastními sourozenci, připravovat svou dceru do školy, a podílet se na přípravě k jejímu budoucímu povolání.

Ústavní soud nejprve shledal stížnost přípustnou a vyzval matku jako vedlejší účastnici k vyjádření. Ta odmítala protiústavnost rozhodnutí a argumentovala mimo jiné tím, že podle čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech má stát jednat tak, aby došlo ke styku rodiče s dítětem a jeho rozvíjení v „rozumném kontextu“ a že důležité je chování rodiče a přání dítěte. Matka dále tvrdila, že změna styku nebyla tolik zásadní (došlo sice k omezení z 10 dnů v měsíci na 6 dnů v měsíci, ale bylo přidáno 8 dnů o hlavních prázdninách a dále celé jarní prázdniny jednou za dva roky). Matka se dále ztotožnila s argumentací krajského soudu, že nově upravený styk je vhodnější, jelikož nezasahuje do budoucího školního režimu dítěte. Obě strany se navzájem nařkly ze špatné výchovy dítěte.

Posouzení Ústavního soudu

Ústavní soud prvně podotkl, že není jeho účelem být další přezkumnou instancí a ani hodnotitelem skutkového stavu. Není ani jeho úkolem vykládat podústavní právo. Jeho zájmem je pouze zhodnotit, zda aplikací příslušných norem práva nedošlo k narušení ústavně daného práva na rodinný život a péči o děti, garantované výše uvedenými články.

Základní premisou posouzení celého případu je, že jakákoliv opatření učiněná v souladu s výchovou dítěte mají být vždy v jeho nejlepším zájmu (čl. 3 Úmluvy o právech dítěte). Z předchozí judikatury Ústavního soudu vyplývá, že nejlepší zájem dítěte se mimo jiné rovná situaci, kdy je oběma rodičům umožněno stejnou měrou pečovat o dítě a podílet se na jeho výchově. V případě, že je dítě svěřeno do péče pouze jednoho z rodičů, mělo by mu být umožněno stýkat se i s druhým rodičem v co nejvyšší míře, aby byla naplněna premisa rovné rodičovské péče. Pouze v případě důvodného zájmu dítěte je možné odchýlit se od ní.

Ústavní soud se neztotožňuje s krajským soudem v názoru, že napadené rozhodnutí je odůvodnitelné tím, že dítě začne navštěvovat školu a zájmové aktivity. Dle jeho názoru by pak střídavá péče u rodičů, kteří spolu nežijí, byla prakticky vyloučena. To by bylo v přímém rozporu s předchozí judikaturou Ústavního soudu, která naopak označuje střídavou péči jako pravidlo, u něhož jiné řešení je výjimkou, jejíž nutnost má být prokázána (I. ÚS 2482/13[1], 3216/13[2], 1554/14[3]). Ústavní soud sdílí stěžovatelovo podivení nad způsobem, jakým krajský soud upravil styk s jeho dcerou. Předně z důvodu, že ani matka proti původnímu rozhodnutí okresního soudu ničeho nenamítala.

Kromě toho, že Ústavní soud uznal námitku stěžovatele v tom, že mu bylo omezeno množství času, jež bude moci se svojí dcerou trávit, judikoval, že:

„Nejde však jen o celkové množství stráveného času s dítětem z hlediska celého roku, ale také o to, v jakém období se styk rodiče s ním uskutečňuje. Pro dítě a jeho budoucnost má velký význam právě období, kdy musí plnit své školní a další povinnosti, a kdy je více než jindy zapotřebí, aby se do jeho výchovy zapojili oba rodiče, tak aby dítě mohlo co nejvíce těžit ze znalostí, zkušeností a výchovných a pedagogických schopností obou rodičů, a nikoliv jen jednoho z nich.“

Klíčovým východiskem tohoto rozhodnutí je, že dle názoru Ústavního soudu nemají soudy v rodinném právu přistupovat „aktivisticky“, ale naopak zdrženlivě. O životech svých dětí rozhodují v první řadě jejich rodiče a veřejná moc by měla zasahovat pouze tehdy, je-li to nezbytně nutné. Pokud je zde akceptováno nastavené řešení, které ani jedna ze stran nerozporuje a neodporuje zájmům dítěte, mělo by být soudy respektováno.

Náš názor

Rozhodnutí Ústavního soudu není překvapivé a vychází z jeho stávající praxe. Potvrzuje již dříve vyslovený názor, že oba rodiče by se na výchově svého potomka měli podílet pokud možno rovným dílem. Důležitým bodem tohoto nálezu je fakt, že samotný styk a jeho četnost nejsou jediným kritériem. Pro prohlubování vazeb je předně důležité i to, aby se druhý rodič podílel na všech aspektech života svého dítěte. Argument školní docházky dítěte tedy nesmí být na škodu, ba naopak utvrzuje nutnost styku i s druhým rodičem.

Vhodný povšimnutí je i důraz na nezasahování státní moci do soukromého života. Ústavní soud potvrzuje, že výchova dítěte je primárně v rukou jeho rodičů, a proto by soudy měly zasahovat pouze v případech, kdy je nutné chránit zájem dítěte proti vůli rodičů. Z tohoto důvodu bylo rozhodnutí krajského soudu nesprávné, protože svévolně změnilo nastavení péče o dítě, které bylo oběma rodiči minimálně konkludentně respektováno.

Mgr. Ing. Jan Vavřina,
partner, advokát

[DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Palác Archa
Na Poříčí 1046/24
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 774 000
Fax.: +420 221 774 555
e-mail: office@dunovska.cz

[1] Nález Ústavního soudu I. ÚS 2482/13, ze dne 26. 5. 2014
[2] Nález Ústavního soudu I. ÚS 3216/13, ze dne 25. 9. 2014
[3] Nález Ústavního soudu I. ÚS 1554/14, ze dne 30. 12. 2014

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)